

Innst. O. nr. 28

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra sosialkomiteen

Ot.prp. nr. 10 (2003-2004) Del I

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover

Til Odelstinget

1. INNLEDNING

1.1 Sammendrag

Sosialdepartementet legger i Del I av proposisjonen fram forslag til endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) og lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten.

Endringene i folketrygdloven gjelder i hovedsak materielle endringer knyttet til budsjettforslaget for 2004:

- Økning av grunnpensjon for gifte og samboende pensjonister
- Innføring av hjemmel for å gi tilskudd til fellesformål for kiropraktorer
- Målretting av sykepengeordningen mot arbeidstakere med stabil tilknytning til arbeidslivet
- Skjerping av krav til vurdering av behovet for yrkesrettet attføring
- Innføring av forskriftshjemmel i bestemmelsen om stønad til bedring av funksjonsevnen i dagliglivet
- Tidsbegrensning av unntaksordningene for rett til rehabiliteringspenger utover 52 uker tidsbegrenses
- Presisering av graderingsreglene for rehabiliteringspenger
- Forlenging av perioden med overgangsstønad for enslige forsørgere under nødvendig utdanning
- Endring av utbetalingsrutinene for uførepensjon

Endringene i trygderettsloven gjelder:

- Oppheving av adgangen til å sende en sak til Trygderetten uten å forelegge oversendelsesbrevet for den ankende part
- Regelfesting av krav til ankemotpartens oversendelsesbrev
- Oppheving av ordningen med kjennelser uten grunngeving

2. ØKT GRUNNPENSJON FOR GIFTE OG SAMBOENDE PENSJONISTER - FOLKETRYGDLOVEN § 3-2 FJERDE OG FEMTE LEDD, § 3-4 TREDJE LEDD OG § 3-26 FEMTE LEDD BOKSTAV A

2.1 Sammendrag

Ved innføringen av folketrygden i 1967 ble den tidligere alderstrygdens system med differensierte satser for ektepar og enslige beholdt. I folketrygdens pensjonssystem regnes i dag ektepar fortsatt som en enhet.

Full grunnpensjon for enslige pensjonister utgjør 100 pst. av folketrygdens grunnbeløp (G), mens den utgjør 80 pst. av grunnbeløpet når pensjonisten lever sammen med en ektefelle som mottar pensjon fra folketrygden eller avtalefestet pensjon. Samlet får altså pensjonistektepar grunnpensjon lik 160 pst. av grunnbeløpet.

En pensjonist som har ektefelle med egen årlig inntekt på mer enn to ganger grunnbeløpet, får også grunnpensjon etter lav sats.

Samboerpar som har eller har hatt felles barn, tidligere har vært gift med hverandre eller har levd sammen i 12 av de siste 18 månedene, får grunnpensjon etter de samme reglene som gifte.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ble ved behandlingen av statsbudsjettet for 2003 enige om å øke grunnpensjonen til ektepar og samboere slik at

den i 2003 settes til 1,6 G, i 2004 til 1,65 G og i 2005 til 1,7 G.

Som en oppfølging av avtalen fra høsten 2002 foreslår departementet at folketrygdloven § 3-2 fjerde og femte ledd endres slik at grunnpensjonen for pensjonistektefeller og samboere settes opp fra 80 pst. av grunnbeløpet til 82,5 pst. av grunnbeløpet fra 1. mai 2004. Samtidig konsekvensjusteres folketrygdloven § 3-4 tredje ledd slik at det går fram at minstepensjonen for ektepar etter endringen vil utgjøre til sammen 165 pst. av grunnbeløpet pluss to ganger særtillegget etter ordinær sats.

Giftede og samboende AFP-pensjonister vil automatisk nyte godt av grunnpensjonsøkningen.

Vedtaket om økt grunnpensjon for ektefeller er begrenset til grunnpensjonen og tar ikke sikte på å endre inntektsprøvingen av forsørgingstillegg. Det er derfor nødvendig å justere fribeløpet for å opprettholde dagens samlede beløpsgrense. Det foreslås at folketrygdloven § 3-26 femte ledd bokstav a endres slik at inntektsprøvingen av forsørgingstilleggene forblir uendret.

Endringen vil ikke få økonomiske konsekvenser for pensjonister med forsørgingstillegg.

Det foreslås at lovendringen trer i kraft 1. mai 2004. På årsbasis er merutgiftene antatt å bli 504 mill. kroner. De administrative konsekvensene vil være ubetydelige.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Molvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Per Steinar Osmundnes, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, vil minne om at avkortingsreglene ble laget i en tid da ansvaret for familieforsørging i stor utstrekning var basert på én arbeidsinntekt, og at denne forsørgertenkning ble overført til pensjonssystemet. Komiteen viser til at denne forsørgermodellen ikke lenger stemmer med virkeligheten, der de fleste familier baserer seg på å bli forsørget av to inntekter.

Komiteen viser til at dette var noe av bakgrunnen for at en enstemmig komité ved behandlingen av statsbudsjettet for 2003 gikk inn for en minsking av samordningseffekten av grunnpensjonen mellom ektefeller og samboere. Komiteen gikk i den forbindelse inn for en opptrappingsplan for å øke grunnpensjo-

nen til ektepar og samboere. Komiteen er tilfreds med at dette nå følges opp av departementet, og slutter seg til forslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er glad for at Regjeringen følger opp avtalen om en opptrapping av den grunnpensjon som gifte og samboende pensjonister skal ha rett til, fra 1,5 G som den var før 1. mai 2003, og til 1,65 G fra 1. mai 2004 som ble fremforhandlet med Fremskrittspartiet i forbindelse med statsbudsjettet for 2003. Denne avtalen innebærer også at det skal foretas en ytterligere opptrapping til at grunnpensjonen for gifte og samboende pensjonister skal utgjøre 1,7 G i 2005. Disse medlemmer har helt siden 1989 arbeidet for å stoppe den avkortningen av grunnpensjonen som har blitt gifte og samboende til del grunnet deres valg av samlivsform. Disse medlemmer mener at pensjonen er en ytelse opparbeidet gjennom et langt livs medlemskap i og innbetalinger til folketrygden. Disse medlemmer har som målsetting at alle pensjonister skal få utbetalt sin fulle og rettmessige pensjon uten at avkorting skal kunne finne sted som en konsekvens av at en er gift eller samboende. Disse medlemmer er derfor glad for at Fremskrittspartiet fikk gjennomslag for en opptrapping av grunnpensjonen som gifte og samboende skal ha rett til, i forbindelse med forhandlingene med regjeringspartiene om statsbudsjettet for 2003. Disse medlemmer er videre glad for at et enstemmig storting har sluttet seg til dette.

3. INNFØRING AV HJEMMEL FOR Å GI TILSKUDD TIL FELLESMÅL FOR KIROPRAKTORER - § 5-9 FJERDE LEDD

3.1 Sammendrag

Departementet viser til at adgangen til å gi tilskudd til fond for videre- og etterutdanning av leger, tannleger, fysioterapeuter og psykologer er hjemlet i de enkelte stønadsbestemmelsene i folketrygdloven §§ 5-4 til 5-8.

Departementet foreslår at folketrygdloven § 5-9 fjerde ledd endres slik at den på samme måte som for nevnte yrkesgrupper gir hjemmel for å fastsette forskrift om tilskudd til fellesformål for kiropraktorer. Departementet vil følge opp med den nødvendige forskriftsendring.

Lovendringen gjelder materielle endringer knyttet til budsjettet for 2004. Som for fysioterapeuter og tannleger forutsettes de årlige avsetningene til fond for videre- og etterutdanning mv. for kiropraktorer å utgjøre 1,5 pst. av utbetalte refusjoner.

Departementet foreslår at endringen i folketrygdloven § 5-9 fjerde ledd trer i kraft 1. januar 2004.

Den årlige avsetningen til fondet vil være i størrelsesorden 300 000–400 000 kroner. Tilskuddet skal utbetales av Rikstrygdeverket til Norsk Kiropraktorforening. Endringen antas ikke å medføre administrativt merarbeid av budsjettmessig betydning for trykdeataten.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at forslag til lovendring er en oppfølging av vedtak gjort av Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2003. Komiteen slutter seg til forslaget som i denne sammenheng vil si destille kiropraktorer med sammenlignbare profesjonsgrupper.

4. KRAV OM STERKERE TILKNYTNING TIL ARBEIDSLIVET FOR Å FÅ RETT TIL SYKEPENGER MV. - FOLKE-TRYGDLOVEN §§ 8-2, 8-18, 8-47, 9-2, 9-8 OG 9-9

4.1 Sammendrag

For å få rett til sykepenger er det i dag et krav om å ha vært i arbeid i minst to uker umiddelbart før han eller hun ble arbeidsufør. Likestilt med forutgående arbeid er tidsrom hvor vedkommende har mottatt trygdeytelser som er likestilt med arbeidsinntekt, som for eksempel fødselspenger eller dagpenger under arbeidsløshet. For yrkesaktive som på sykmeldingstidspunktet midlertidig har vært ute av inntektsgivende arbeid i mindre enn tre måneder, og som fremdeles er ute av inntektsgivende arbeid eller er i arbeid uten å fylle vilkåret om to ukers opptjenings-tid, kan det gis sykepenger fra 15. dag etter sykmeldingstidspunktet.

Departementet mener at det bør stilles krav om en sterkere tilknytning til arbeidslivet for å falle inn under sykepengeordningen. Det foreslås å øke opptjenings-tiden fra to uker til fire uker. Videre foreslås det at perioden hvor man har rett til sykepenger i inaktive perioder, reduseres fra tre måneder til én måned.

Departementet foreslår at et medlem som har utdanningspermisjon fra et arbeidsforhold i opptil ett år, beholder retten til sykepenger i denne perioden. Det er et vilkår at utdanningen må avbrytes på grunn av sykdom. For å unngå at arbeidstakere som i forbindelse med nedbemanning mottar sluttvederlag i form av en eller flere månedslønner eller mottar lønn i oppsigelsestiden uten arbeidsplicht, skal miste sykepenge rettigheter, foreslås det et unntak for disse.

Folketrygdens regler om stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom følger reglene for sykepenger når det gjelder inngangsvilkår og beregningsregler mv. Endringene foreslås derfor også å omfatte denne ordningen.

Endringen i opptjeningsreglene for sykepenger vil også endre opptjenings-tiden for rett til svangerskaps-penger.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. januar 2004 og gis virkning for stønadstilfeller som inntreffer etter denne dato.

Endringene antas samlet å medføre årlige mindretgifter for folketrygden med om lag 90 mill. kroner.

Arbeidsgivere som er bundet til tariffavtaler hvor kravet til opptjenings-tid er kortere enn i folketrygdloven, kan få økte utgifter i form av noen flere tilfeller hvor det ikke vil bli refundert sykepenger fra trygden. For øvrige arbeidsgivere vil endringene medføre mindretgifter.

4.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til avtalen om inkluderende arbeidsliv der det heter:

Regjeringen vil ikke foreslå overfor Stortinget endringer i dagens sykelønnsordning verken for arbeidstakere eller arbeidsgivere i avtaleperioden.

Flertallet anser at det fremlagte forslag bryter med avtalen som er inngått med arbeidslivets parter. Flertallet vil i tillegg vise til at forslaget om å gi personer med løsere tilknytning til arbeidslivet en svakere økonomisk trygghet ved sykefravær, vil kunne undergrave en politikk som har som mål å bekjempe fattigdom.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet kan derfor ikke støtte forslag til endringer.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti peker på at med dagens ordning omfattes også mange med svak og sporadisk tilknytning til arbeidslivet av sykepengeordningen. Disse medlemmer mener at det bør stilles krav om en noe strengere tilknytning til arbeidslivet for å falle inn under sykepengeordningen, for å målrette sykepengeordningen bedre mot personer som har en stabil tilknytning til arbeidslivet. Dette må ses på som justeringer av kriteriene og ikke som en svekkelse av sykepengeordningen. Disse medlemmer viser også til at sykepengeordningen er uendret med hensyn til full kompensasjon fra første sykedag. Disse medlemmer mener at departementets forslag således ikke bryter med avtalen om inkluderende arbeidsliv, og støtter forslaget. Disse medlemmer mener også at dette er en fornuftig justering med tanke på de utfordringer det er pekt på i forhold til vel-

ferdsordningene som følge av EØS-utvidelsen fra 1. januar 2004.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har gjennom sitt budsjettalternativ gått inn for å opprettholde sykepengeordningen uforandret. Med bakgrunn i det budsjettforlik som ble inngått mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene, vil disse medlemmer stemme for den foreslåtte lovendring.

5. STERKERE VEKT PÅ OVERGANG TIL AKTIVE TILTAK - TRYGDEKONTORET SKAL VURDERE BEHOVET FOR YRKESRETTET ATTFØRING SÅ TIDLIG SOM MULIG - FOLKETRYGDLOVEN §§ 8-6, 8-7 OG 10-8

5.1 Sammendrag

Departementet foreslår visse endringer i regelverket for sykepenger og rehabiliteringspenger for å sikre at personer på disse ordningene får bistand til å komme tilbake til arbeid så raskt som mulig.

Det foreslås å lovfeste at trygdekontoret skal vurdere behovet for yrkesrettet attføring så tidlig som mulig under sykefraværet. For personer i et arbeidsforhold vil dette være når det kan slås fast at tilrettelegging på arbeidsplassen ikke fører fram. Vurderingen skal være foretatt senest ved utløpet av sykepengeperioden.

Dersom vedkommende ikke er klar for aktive tiltak ved utløpet av sykepengeperioden, vil det være aktuelt med overgang til medisinsk rehabilitering. I rehabiliteringspengefasen vil det på samme måte som i sykepengefasen være aktuelt med bedriftsintern attføring. Tidsbegrenset aktivisering og arbeidstrening hos egen eller en annen arbeidsgiver er likestilt med medisinsk behandling og kan gi grunnlag for rehabiliteringspenger. I denne fasen har arbeidsuførheten vart relativt lenge, og departementet anser det som meget viktig at det også i denne fasen lovfestes et krav om at yrkesrettet attføring skal vurderes.

Det foreslås at det for personer som er i et arbeidsforhold, skal foretas en ny vurdering dersom tiltaket ikke fører fram. For personer uten et arbeidsforhold skal vurderingen foretas så tidlig som mulig. Det foreslås videre at behovet for yrkesrettet attføring skal vurderes når rehabiliteringspengeperioden har vart i seks måneder.

Det foreslås at lovendringene trer i kraft 1. januar 2004.

Det uttales at ved at attføring starter tidligere enn i dag, vil forslagene på sikt kunne føre til betydelige innsparinger både i utgiftene til rehabiliteringspenger, attføringspenger og uføreytelser. For 2004 er det lagt til grunn en innsparing på 20 mill. kroner.

Omleggingen vil ikke få administrative konsekvenser av betydning.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at det er et ønske om at personer på attføring og rehabilitering kommer tilbake i arbeid så raskt som mulig – og at slik rask tilbakevendning kan hindre at vedkommende forblir utenfor arbeidslivet.

Komiteen deler departementets syn om betydningen av at en får bistand til å komme tilbake i arbeidslivet så snart som mulig.

6. FORSKRIFTSHJEMMEL TIL BESTEMMELSENE OM STØNAD TIL BEDRING AV FUNKSJONSEVNEN I DAGLIGLIVET - FOLKETRYGDLOVEN § 10-6

6.1 Sammendrag

Siden 1971 har det vært adgang til å få stønad gjennom folketrygden til anskaffelse av hjelpemidler som letter det daglige arbeid i hjemmene, eventuelt til ominnredning av bolig. Bestemmelsen er videreført i gjeldende folketrygdlov § 10-6 hvorefter det kan gis stønad i forbindelse med tiltak som er nødvendige og hensiktsmessige for å bedre funksjonsevnen i dagliglivet.

Det har blitt trukket en grense mot tiltak/hjelpemidler i forbindelse med trening, sport og hobby. Rikstrygdeverket har avslått søknader om støtte til terrengkjøretøy mv. for å komme seg ut i skog og mark. I henhold til trygdeetatens praksis har det kun blitt innvilget stønad til terrengkjøretøy dersom vedkommende bor ulendt til og har behov for slikt transportmiddel for å kunne ta seg frem til sin egen bolig. Trygderetten har imidlertid i flere kjennelser omgjort Rikstrygdeverkets vedtak i slike saker. Trygderetten legger til grunn at det å kunne komme seg ut i naturen, herunder til hytte, eller å kunne være sammen med sin familie eller venner i fritiden, etter omstendighetene kan anses som en del av dagliglivets behov og falle inn under bestemmelsen.

På bakgrunn av Trygderettens kjennelser har Rikstrygdeverket tatt opp hvorvidt trygdeetaten bør endre sine retningslinjer. Departementet har forståelse for at trygdeetatens fortolkning av bestemmelsen kan oppleves som snever fra brukernes synspunkt, og at oppfatningen av hva som inngår som en naturlig del av dagliglivets gjøremål vil kunne endres over tid. Imidlertid vil en utvidet fortolkning av uttrykket "dagliglivet" til også å omfatte mer utpregede fritidsaktiviteter kunne få betydelige budsjettmessige konsekvenser, og departementet finner det derfor ikke økonomisk forsvarlig å legge om trygdeetatens praksis.

Departementet ønsker å klargjøre at funksjonsevne i "dagliglivet" ikke skal anses å omfatte hjelpemidler i forbindelse med rekreasjon, fritidsinteresser, trening mv. Det uttales at avgrensingen vil være mest hensiktsmessig å foreta i forskrift, og det foreslås at departementet gis slik forskriftshjemmel.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft straks. Forslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

6.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at Trygderetten i sine kjennelser og trygdeataten tolker begrepet "hjelp til dagliglivets gjøremål" på ulik måte. Flertallet har videre merket seg at departementet ønsker å begrense den forståelse som er lagt til grunn for Trygderettens kjennelser.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at departementet opplyser at dersom en skulle legge Trygderettens kjennelse til grunn for etatens praksis, vil det innebære en merutgift på mellom 250 mill. og 500 mill. kroner for RTV (jf. brev av 27. november 2003 og brev av 1. desember 2003 til Kristelig Folkepartis stortingsgruppe fra sosialministeren). Dette flertallet vil på denne bakgrunn stemme for forslaget fra Regjeringen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at dersom funksjonshemmede skal kunne ha en selvstendig plass i vårt samfunn og i så stor utstrekning som mulig få leve som andre, må de også kunne delta i fritidsaktiviteter mv. Flertallet mener det er behov for å finne ordninger som gir funksjonshemmede reelle muligheter til et aktivt sosialt liv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener derfor at fritidsaktiviteter vil være en del av dagliglivets gjøremål.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at Trygderetten i større utstrekning har lagt til grunn det disse medlemmer mener er og var lovgivernes intensjon. Disse medlemmer kan på denne bakgrunnen ikke slutte seg til departementets forslag.

Disse medlemmer mener det bør legges til rette for at funksjonshemmede i større grad enn i dag kan delta i fritidsaktiviteter og dyrke fritidsinteresser, og at dette må gjenspeiles i folketrygdlovens forståelse av begrepet "dagliglivets gjøremål". Dette kan dreie seg om ulike typer tilrettelegging. Disse medlemmer viser til brev fra sosialministeren av 27. november 2003 og av 1. desember 2003 til Kristelig Folkepartis stortingsgruppe der RTVs merutgifter er beregna til mellom 250 mill. kroner og 500 mill. kroner fordelt over flere år dersom en slik forståelse av "dagliglivet" legges til grunn. Disse medlemmer oppfatter det slik at en stor del av disse merutgiftene er knytta til terrengkjøretøy. Disse medlemmer kan se at det kan foreligge avgrensingsproblemer knytta til å utvide "dagliglivet" til også å omfatte fritidsaktiviteter, sport og hobby, kanskje særlig knytta til problemstillinga omkring terrengkjøretøyer.

På bakgrunn av den store usikkerheten knytta til avgrensninger og ikke minst hvilke utgifter dette vil utløse for 2004, vil disse medlemmer i denne omgang gå imot Regjeringas forslag om å innføre forskriftshjemmel, men be om at Regjeringa kommer tilbake til Stortinget med en egen sak der spørsmålet om folketrygdens dekning av tiltak/hjelpemidler i forbindelse med trening, sport, hobby og fritidsaktiviteter er nærmere utredet, og som også inneholder en sikrere beregning av de budsjettmessige konsekvenser for det enkelte år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringa fremme en sak der folketrygdens dekning av hjelpemidler i forbindelse med rekreasjon, fritidsinteresser, trening m.v. for funksjonshemmede utredes nærmere, herunder de økonomiske konsekvensene."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti støtter departementets forslag om at "hjelp til dagligdagse formål" ikke skal anses å omfatte hjelpemidler i forbindelse med rekreasjon, fritidsinteresser, trening mv. En utvidelse av begrepet til kun å gjelde visse typer aktiviteter vil imidlertid ikke virke rettfærdig overfor brukerne. Alternativet vil derfor være at alle fritidsaktiviteter som krever spesialutstyr, dekkes dersom det er av stor betydning for den enkelte å kunne utføre slike aktiviteter. En slik utvidet fortolkning vil innebære betydelige avgrensingsproblemer, og disse medlemmer finner det derfor ikke økonomisk forsvarlig å legge om trygdeetatens praksis og støtter derfor departementets forslag.

7. TIDSBEGRENSNING AV PERIODEN HVOR DET GIS REHABILITERINGSPENGER ETTER UNNTAKSBESTEMMELSER - FOLKETRYGDLOVEN § 10-8

7.1 Sammendrag

Som hovedregel ytes rehabiliteringspenger ikke sammenhengende i mer enn 52 uker. Departementet har gitt unntaksregler om forlengelse av rehabiliteringspenger i forskrift, og i henhold til forskriften kan det gjøres unntak i visse situasjoner: Unntaksbestemmelsene har ingen tidsbegrensning.

Det påpekes at i om lag 40 pst. av alle rehabiliteringspengetilfeller blir ytelsen forlenget etter unntaksbestemmelsene. Departementet mener at unntaksbestemmelsene bør være tidsbegrenset og uttaler at en tidsbegrenset ordning vil stimulere til tidligere avklaring og bedre mulighetene for et vellykket attføringsopplegg.

Ved å tidsbegrense unntaksbestemmelsene til 52 uker vil det være mulig å få sykepenger og rehabiliteringspenger i til sammen tre år. Departementet mener at dersom arbeidsevnen ikke bedres i løpet av denne tiden, vil ytterligere år med forlengelse av ytelsen kunne virke mot sin hensikt.

Departementet finner at det i noen særtilfeller bør være mulig å kunne forlenge ytelsen ytterligere. Dette gjelder ved meget alvorlige sykdomstilstander eller større skader hvor den medisinske behandlingen tar lengre tid, for eksempel trafikkskader.

Departementet foreslår at det ikke foretas noen innstramming i vilkårene for å falle inn under unntaksbestemmelsene, men at det med unntak for tilfeller med meget alvorlige sykdomstilstander eller større skader hvor den medisinske behandlingen tar lengre tid ikke skal være anledning til å forlenge ytelsen i mer enn 52 uker. I løpende saker hvor ytelsen nærmer seg fristen på 52 uker, eller har vært gitt i mer enn 52 uker, foreslår departementet at det fastsettes en overgangsperiode på tre måneder.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2004. For løpende tilfeller som berøres av ordningen, vil departementet fastsette overgangsregler i forskrift.

Endringen antas å gi årlige mindretgifter på om lag 210 mill. kroner. Endringen antas ikke å ha administrative konsekvenser av betydning.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at departementet foreslår en tidsbegrensning av perioden hvor det gis rehabiliteringspenger etter unntaksbestemmelsen, til 52 uker.

Komiteen merker seg at departementet fremhever at en bør kunne forlenge ytelsene ytterligere i spesielle tilfeller der rehabiliteringsopplegget må forventes å ta lengre tid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, vil understreke betydningen av en slik unntaksregel og at den må praktiseres med et rimelig skjønn.

Flertallet ber departementet følge utviklingen og på egnet måte melde tilbake dersom denne innstramningen får uheldige konsekvenser.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet kan ikke støtte innføringen av tidsbegrensning for hvor lenge man kan motta rehabiliteringspenger etter unntaksbestemmelser. Disse medlemmer er bekymret for at en slik begrensning vil kunne føre til at mange for tidlig overføres til yrkesrettet attføring med fare for å måtte falle tilbake på rehabilitering på grunn av sykdom. Disse medlemmer viser til St.prp. nr. 1 (2002-2003) der det er slått fast at det allerede i dag er en økning i tilbakefallstilfellene i perioden 1999-2002.

Disse medlemmer er også bekymret for at en reduksjon av muligheten til å oppnå medisinsk rehabilitering etter unntaksbestemmelsene kan føre til at flere mister ytelsen for tidlig og henvises til økonomisk sosialhjelp.

I et system med et helhetlig ansvar for brukeren, der både Aetat, trygdeetaten og sosialetaten er samlet og kan vurdere brukerens situasjon under ett, vil komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet imidlertid kunne vurdere den foreslåtte endringen fra Regjeringen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at ordninga med rehabiliteringspenger har til formål å hjelpe mennesker tilbake til arbeidslivet. For noen av disse vil det av ulike årsaker ta lengre tid å nå dette målet. Dersom en har en målsetting om å føre flest mulig tilbake til arbeidslivet, vil det derfor være feil vei å gå å gjøre ordningen mindre smidig og fleksibel for dem som trenger den. Disse medlemmer ønsker derfor at nåværende regler opprettholdes og vil gå imot forslaget om endring av folketrygdloven på dette punktet.

8. GRADERING AV REHABILITERINGSPENGER I KOMBINASJON MED UFØREYTELSER - FOLKETRYGDLOVEN § 10-12

8.1 Sammendrag

Det påpekes at dersom en person arbeider deltid og er helt arbeidsufør i deltidstillingen, fastsettes uføregraden til 100 prosent, og rehabiliteringspenge-

ne utgjør 66 prosent av inntektsgrunnlaget i deltidstillingen. I tilfeller hvor vedkommende allerede har en gradert uførepensjon kombinert med en deltidstilling, og inntekten i deltidstillingen er så lav at man får den garanterte minstestytelsen, vil det innebære overkompensasjon å utbetale full minstestytelse etter en uføregrad på 100 prosent samtidig som vedkommende mottar 50 prosent uførepensjon. Det samme gjør seg gjeldende dersom vedkommende ikke har arbeid ved siden av den graderte pensjonen. I praksis fastsettes uføregraden i slike tilfeller slik at det blir samsvar mellom denne og den løpende ytelsen. Beregningsgrunnlaget for rehabiliteringspenger som det skal tas utgangspunkt i ved graderingen av ytelsen, fastsettes lik inntekt i full stilling. Dersom vedkommende er helt arbeidsufør, blir samlet uføregrad 100 prosent, og dersom vedkommende for eksempel fortsetter i 20 prosent stilling, blir samlet uføregrad for de to ytelsene 80 prosent. Denne framgangsmåten sikrer et korrekt kompensasjonsnivå.

Departementet finner det uheldig at ikke dette framgår klart av loven, og foreslår en presisering. Regelen vil også gjelde for kombinasjonen tidsbegrenset uførestønad og rehabiliteringspenger.

Endringen, som ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser, foreslås å tre i kraft straks.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til det som står ovenfor, og slutter seg til departementets forslag.

9. FORLENGET PERIODE MED OVERGANGSSTØNAD FOR ENSLIGE FORSØRGERE UNDER NØDVENDIG UTDANNING - FOLKETRYGDLOVEN § 15-6 TREDJE OG FEMTE LEDD OG § 15-8 FØRSTE LEDD

9.1 Sammendrag

Departementet viser til at hovedhensikten med stønadsordningen for enslige forsørgere er inntektssikring i en overgangsperiode og hjelp til selvhjelp, slik at de kan bli i stand til å forsørge seg ved eget arbeid. For å øke mulighetene til selvforsørging og for å forebygge fattigdom foreslår departementet å utvide stønadsperioden under utdanning med ett år for de gruppene som erfaringsmessig ser ut til å ha problemer med å fullføre påbegynt utdanning før stønadsperioden er oppbrukt.

Etter departementets oppfatning kan det være hensiktsmessig å sette som vilkår at stønadsmottakeren må være under 18 år når vedkommende blir alene om omsorgen. Det foreslås å utvide stønadsperioden under nødvendig utdanning med ett år, fra dagens periode på to år til tre år, for personer som er under 18 år når de blir alene om omsorgen for barn.

Det framholdes at i likhet med personer som er svært unge når de blir enslige, rekker personer med tyngende omsorgsoppgaver ofte ikke å bli ferdig med en hensiktsmessig utdanning før folketrygdens stønadsperiode er ute. For å gi denne gruppen større mulighet til å bli selvforsørget ved eget arbeid, foreslår departementet å utvide stønadsperioden under utdanning med ett år også for denne gruppen.

Personer som blir alene om omsorgen for noe eldre barn etter et samlivsbrudd, har rett til overgangsstønad i ett år før det yngste barnet fyller ti år uten hinder av den vanlige aldersgrensen på åtte år forutsatt at vedkommende er i arbeid, utdanning mv. Erfaringsmessig trenger enkelte i denne gruppen noe mer tid enn ett år med overgangsstønad for å bli selvforsørget gjennom eget arbeid. Departementet vil derfor foreslå at stønadsperioden utvides fra ett til opptil to år for denne gruppen stønadsmottakere. Forutsetningen er at vedkommende tar nødvendig utdanning i det ekstra året.

Som følge av at § 15-6 femte ledd foreslås å behandle kravene til yrkesrettet aktivitet for de nevnte gruppene enslige forsørgere uttømmende, foreslås henvisningen i § 15-8 første ledd til § 15-6 femte ledd tatt ut.

Departementet foreslår at endringene trer i kraft 1. januar 2004 og gis virkning for tilfeller der ordinær stønadstid ville ha utløpt tidligst nevnte dato.

Merutgifter for 2004 blir om lag 30 mill. kroner fordelt på 25 mill. kroner til overgangsstønad og 5 mill. kroner på utdanningsstønad.

9.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, slutter seg til departementets forslag og viser til at dette vil være en forbedring for enslige forsørgere under utdanning. Flertallet vil imidlertid fortsatt be departementet følge utviklingen i levekårene for enslige forsørgere og vurdere behovet for ytterligere målrettede tiltak.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser det positivt at enslige forsørgere, som ikke har hatt utdanning tidligere, gis mulighet til å kvalifisere seg og på denne måten legge et bedre grunnlag for å forsørge seg selv og sin familie. Disse medlemmer mener imidlertid at også unge mennesker under 18 år har et ansvar for egen utvikling og situasjon, og at de på lik linje med andre utdanningssøkende kan skaffe seg utdanning ved å ta opp studielån. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn ikke støtte forslaget om en utvidelse av stø-

nadsperioden med overgangsstonad fra to til tre år for personer som er blitt enslige forsørgere før fylte 18 år.

10. ENDRING AV UTBETALINGSTIDSPUNKTET FOR UFØREPENSJON - FOLKETRYGDLOVEN § 22-12

10.1 Sammendrag

Det vanlige forløpet i en uførepensjonssak er at vedkommende mottar sykepenger ut sykepengeperioden på ett år, og deretter går over på rehabiliteringspenger eller attføringspenger. Ofte forsøkes både medisinsk rehabilitering og attføring. Hvis ikke noe av dette fører fram, vil det som regel bli innvilget uførepensjon. I henhold til lang forvaltningspraksis vil i slike tilfeller et krav om uførepensjon kunne anses fremmet samtidig med krav om rehabiliteringspenger eller yrkesrettet attføring. Dersom uførepensjon innvilges, avregner trygdekontoret ytelsene mot hverandre for hele perioden og etterbetaler et eventuelt overskytende beløp.

Departementet finner det prinsipielt uheldig å etterbetale en eventuelt overskytende pensjon for tidsrom hvor vedkommende allerede har mottatt en ytelse til livsopphold. Når det gjelder sykepenger, framgår det av loven at det ikke skal foretas en slik avregning. Rehabiliterings- og attføringspenger er i likhet med sykepenger en korttidsytelse, og departementet mener det bør gjelde like regler i forbindelse med overgang til uførepensjon. Det foreslås å lovfeste en utbetalingsregel tilsvarende som for sykepenger slik at uførepensjon ikke utbetales for perioder hvor vedkommende har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad.

For å opprettholde gjeldende rett og unngå endringen av reglene om etterbetaling medfører lavere alderspensjon, foreslår departementet at folketrygdloven § 3-19 fjerde ledd endres slik at framtidige pensjonspoeng godskrives for tiden fra uføretidspunktet dersom det er til fordel for pensjonisten.

Departementet foreslår at endringen trer i kraft 1. januar 2004.

Forslaget vil gi en innsparing i 2004 på anslagsvis 95 mill. kroner.

10.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til det som står ovenfor, og slutter seg til departementets forslag. Flertallet vil under-

streke betydningen av at ordningen ikke skal gå ut over ens fremtidige pensjon.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet vil følge nøye med på hvordan virkningen av denne endringen vil slå ut overfor de personer som allerede i dag sliter med dårlig økonomi. Dersom det skulle vise seg at endringen medfører en uheldig utvikling for denne gruppen, så vil disse medlemmer vurdere å reversere denne i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2004.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Regjeringa foreslår at det ikke lenger skal etterbetales uførepensjon for tidsrom hvor det er utbetalt rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad. Dette er et forslag som vil skape en vanskeligere økonomisk situasjon for personer som står utenfor arbeidslivet, og som fra før har en trang økonomi. Disse medlemmer vil derfor i samsvar med dette gå imot departementets forslag.

11. OPPHEVELSE AV ADGANGEN TIL Å UNNLATE FORELEGGELSE AV OVERSENDELSESBREVET TIL TRYGDERETTEN FOR DEN ANKENDE PART - TRYGDERETTSLOVEN § 13 ANDRE OG FJERDE LEDD

11.1 Sammendrag

Det organet som opptrer som den ankendes motpart ved behandlingen for Trygderetten (blant annet trygdeetaten eller Aetat), har ansvaret for forberedelsen av ankesaken og utformer et oversendelsesbrev til Trygderetten med redegjørelse for saken og en begrunnelse for standpunktet.

Før saken sendes Trygderetten, skal et utkast til oversendelsesbrev i utgangspunktet sendes den ankende part med en frist for merknader på minst 14 dager. Ved en lovendring i 1999 ble det åpnet adgang til å unnlate foreleggelse for den ankende part dersom alle vesentlige fakta og vurderinger i oversendelsesbrevet må antas å være kjent for den ankende part.

Trygderettens leder har i brev av 30. april 2003 reist spørsmål om man bør gå tilbake til den tidligere ordningen med alltid å forelegge oversendelsesbrevet for den ankende part før saken sendes Trygderetten. Det pekes i brevet på at bestemmelsen benyttes i stor utstrekning i praksis, også i tilfelle der det ikke er åpenbart at alle fakta og vurderinger er kjent for den ankende part. Trygderettens formann peker videre på at ordningen ikke er tidsbesparende samlet sett. Trygderetten mener derfor at den ankende part alltid

bør forelegges et utkast til oversendelsesbrev før saken sendes til retten, slik at merknadene kan vurderes alt på det forberedende stadiet av saksbehandlingen.

Departementet uttaler at adgangen til å unnlate foreleggelse bygget på en antagelse om at det sjelden ville dukke opp nye opplysninger eller vurderinger i forbindelse med foreleggelsen av oversendelsesbrevet. Når erfaringene nå viser at dette ikke holder stikk, er det departementets oppfatning at en bør gå tilbake til den tidligere ordningen med obligatorisk foreleggelse av oversendelsesbrevet for den ankende part før saken sendes Trygderetten.

Departementet foreslår at § 13 andre ledd andre punktum og § 13 fjerde ledd andre punktum om adgangen til unntak fra plikten til foreleggelse av oversendelsesbrevet, oppheves.

Opphevelsen av adgangen til å unnlate foreleggelse av oversendelsesbrevet for den ankende part foreslås å tre i kraft fra 1. januar 2004 og gis virkning for alle saker der oversendelsesbrevet ved ikrafttredelsen ikke er sendt Trygderetten. Det utales at endringen ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser av budsjettmessig betydning, men at den vil bidra til å effektivisere ankebehandlingen.

11.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til det som står ovenfor, og slutter seg til forslaget. Komiteen anser at slike saksbehandlingsregler vil styrke den enkeltes rettsikkerhet.

12. KRAV TIL ANKEMOTPARTENS OVERSENDELSBREV - TRYGDERETTSLOVEN § 13 FØRSTE LEDD

12.1 Sammendrag

Trygderettsloven stiller ingen krav til innhold i og utforming av oversendelsesbrevet som den ankenes motpart har plikt til å sende Trygderetten i ved ankesaker, men Rikstrygdeverket og Aetat har utarbeidet rundskriv med retningslinjer for dette.

Trygderettens erfaring er at oversendelsesbrevene i flere tilfeller ikke fyller rundskrivenes krav, og etter Trygderettens oppfatning bør det vurderes å angi kravene til et oversendelsesbrev direkte i trygderettsloven § 13.

Departementet foreslår at trygderettsloven § 13 første ledd suppleres med en bestemmelse som angir kravene til et oversendelsesbrev i loven. I tråd med retningslinjene utarbeidet av Rikstrygdeverket og Aetat skal oversendelsesbrevet etter forslaget inneholde en saksfremstilling med beskrivelse av de opplysninger ankemotparten bygger på, den ankende parts anførsler, ankemotpartens anførsler, ankemot-

partens begrunnelse for vedtaket og merknader til den ankende parts anførsler og ankemotpartens påstand.

Lovfestingen av kravene til et oversendelsesbrev til Trygderetten foreslås å tre i kraft fra 1. januar 2004. Ettersom forslaget er i tråd med Rikstrygdeverkets retningslinjer, har det i utgangspunktet ikke administrative eller økonomiske konsekvenser. Ut fra Trygderettens opplysninger må det imidlertid regnes med at noen fylkestrygdekontorer vil måtte bruke økte ressurser på utformingen av oversendelsesbrevene. Endringen vil innebære klare fordeler for ankebehandlingen i Trygderetten.

12.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til det som står ovenfor, og slutter seg til forslaget idet komiteen anser at forslaget styrker åpenheten i saksbehandlingen og den enkeltes rettsikkerhet.

13. OPPHEVELSE AV ADGANGEN TIL Å AVSI KJENNELSE UTEN GRUNNGIVING -TRYGDERETTSLOVEN §§ 7 OG 21

13.1 Sammendrag

Etter trygderettsloven § 21 første ledd skal rettens avgjørelse treffes ved alminnelig flertall i "grunnlagt kjennelse". Loven gir ikke retningslinjer for grunnavgivningens innhold og omfang, men normalt er grunnavgivning relativt utførlig. Trygderetten kan imidlertid etter trygderettsloven § 21 andre ledd også grunnlegge sine kjennelser ved å vise til ankemotpartens oversendelsesbrev forutsatt at oversendelsesbrevet gir en tilfredsstillende redegjørelse for saken.

I 1974 ble det etablert et ankeutvalg i Trygderetten som kunne bestemme at en anke uten nærmere grunnavgivning kunne nektes fremmet til ordinær behandling i Trygderetten dersom ankeutvalgets tre medlemmer enstemmig fant at anken ikke ville føre fram. Ved en lovendring i 1997 ble ankeutvalget avviklet, men adgangen til å avgjøre opplagte avslagsaker uten grunnavgivning ble videreført, men nå slik at avgjørelsene treffes av ordinær rett og etter ordinær behandling.

I praksis gir Trygderetten nå en form for begrunnelse i tilnærmet alle kjennelser som avvises i medhold av § 21 tredje ledd ved at det kort gis anvisning på hva retten har lagt særlig vekt på. Departementet mener derfor at tiden nå er inne til å avvikle ordningen med ikke-grunnlagte kjennelser. Departementet foreslår at § 21 tredje ledd om adgang til å unnlate grunnavgivning erstattes med en adgang til forenklet grunnavgivning. Det foreslås at en kjennelse med foren-

klet grunngeving skal inneholde en kort beskrivelse av hva saken gjelder, og en redegjørelse for de momenter som retten har lagt avgjørende vekt på.

Departementet foreslår videre at hovedreglene i trygderettsloven § 7 om rettens sammensetning gis anvendelse for saker som avgjøres med forenklet grunngeving. Det framholdes at i den utstrekning saker med forenklet grunngeving vil kunne avgjøres med deltakelse av to rettsmedlemmer, vil dette innebære en effektiviseringsgevinst.

Det foreslås videre opprettet en inkurie som oppsto i forbindelse med revisjonen av trygderettsloven i 1997. Før den nevnte revisjonen inneholdt loven en bestemmelse om at partene straks skulle underrettes når det ble bestemt at en sak i Trygderetten settes med sju medlemmer. Denne bestemmelsen ble ved en feil utelatt ved lovrevisjonen og foreslås nå gjeninnført med samme ordlyd i trygderettsloven § 7 fjerde ledd som nytt fjerde punktum.

Endringene foreslås å tre i kraft fra 1. januar 2004. Opphevelsen av adgangen til å avsi kjennelse uten grunngeving foreslås gitt virkning for alle saker som ikke er avgjort når endringene trer i kraft. Endringene har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser av budsjettmessig betydning.

13.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til det ovenstående, slutter seg til forslaget og anser at kvaliteten på Trygderettens saksbehandling bedres gjennom forslaget.

14. STØNAD TIL BARNETILSYN – FOLKETRYGDLOVEN § 15-11

14.1 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket for 2004 der det ble enighet om at stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far skal utgjøre 64 prosent av dokumenterte utgifter mot 66 prosent i dag. Flertallet viser også til at det inngår i avtalen at det ikke skal gis stønad når den pensjonsgivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal § 15-11 femte ledd lyde:

Stønad er 64 prosent av utgiftene til barnetilsyn opptil de beløp som Stortinget fastsetter. Det gis ikke stønad når den pensjonsgivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti

ti og Senterpartiet vil stemme mot den foreslåtte endringen av § 15-11 femte ledd.

15. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Stortinget ber Regjeringa fremme en sak der folketrygdens dekning av hjelpemidler i forbindelse med rekreasjon, fritidsinteresser, trening mv. for funksjonshemmede utredes nærmere, herunder de økonomiske konsekvensene.

16. KOMITEENS TILRÅDING

En samlet komité fremmer tilrådingen til endring av folketrygdloven §§ 3-2, 3-4, 3-26, 5-9, 8-6, 8-7, 10-8 andre ledd, 10-12 og endringene i lov om anke til Trygderetten.

Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet fremmer tilrådingen til endring av folketrygdloven § 22-12.

Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet fremmer tilrådingen til endring av folketrygdloven §§ 15-6 og 15-8.

Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti fremmer tilrådingen til endring av folketrygdloven §§ 8-2, 8-18, 8-47, 9-2, 9-8, 9-9, 10-6, 10-8 sjette, sjuende og åttende ledd og 15-11.

Komiteen viser til merknadene og til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-2 fjerde og femte ledd skal lyde:

Full grunnpensjon utgjør likevel 82,5 prosent av grunnbeløpet dersom pensjonisten lever sammen med en ektefelle

- som mottar foreløpig uførestønad, uførepensjon eller alderspensjon,
- som mottar avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3-19 sjette ledd, eller
- som har en årlig inntekt, inkludert kapitalinntekt, som er større enn to ganger grunnbeløpet.

I tillegg til de personene som er likestilt med ektefeller etter § 1-5 skal bestemmelsene i fjerde ledd

også gjelde for samboerpar som har levd sammen i 12 av de siste 18 månedene. Full grunnpensjon skal utgjøre 82,5 prosent av grunnbeløpet også når pensjonistens samboer mottar pensjon eller overgangsstønnad etter kapitlene 16 eller 17.

§ 3-4 tredje ledd skal lyde:

For et ektepar utgjør minstepensjonen 165 prosent av grunnbeløpet tillagt to ganger særtillegget etter ordinær sats.

§ 3-19 fjerde ledd skal lyde:

For tidsrommet fra uføretidspunktet (§ 12-10) til uførepensjon blir utbetalt, godskrives framtidige pensjonspoeng dersom opptjente pensjonspoeng på grunnlag av pensjonsgivende inntekt etter § 3-13 er lavere, se også § 3-14 femte ledd.

§ 3-26 femte ledd bokstav a skal lyde:

a) Dersom pensjonisten har rett til ektefelle tillegg, men ikke barnetillegg, skal fribeløpet svare til minstepensjonen (§ 3-4) for ektepar tillagt 10 prosent av grunnbeløpet.

§ 5-9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om stønad etter denne paragrafen, *herunder om tilskott til fellestiltak for kiropraktorer.*

§ 8-2 første ledd første punktum skal lyde:

For å få rett til sykepenger må medlemmet ha vært i arbeid i minst *fire* uker umiddelbart før han eller hun ble arbeidsufør (opptjeningstid).

§ 8-6 tredje ledd skal lyde:

Dersom bedriftsintern attføring ikke fører frem, skal det så tidlig som mulig vurderes om yrkesrettet attføring bør prøves.

Nåværende tredje ledd blir fjerde ledd.

§ 8-7 nytt åttende ledd skal lyde:

Trygdekontoret skal så tidlig som mulig vurdere om yrkesrettet attføring skal prøves dersom bedriftsintern attføring ikke fører frem, eller medlemmet ikke har et arbeidsforhold. En slik vurdering skal skje senest ved utløpet av sykepengeperioden.

§ 8-18 første ledd første punktum skal lyde:

For å få rett til sykepenger fra arbeidsgiveren må arbeidstakeren ha vært ansatt hos arbeidsgiveren i minst *fire* uker (opptjeningstid).

§ 8-47 første ledd skal lyde:

Denne paragrafen gjelder for yrkesaktive medlemmer som på sykmeldingstidspunktet midlertidig har vært ute av inntektsgivende arbeid i mindre enn *en måned*, og som

- a) fremdeles er ute av inntektsgivende arbeid, eller
- b) er i arbeid uten å fylle vilkåret i § 8-2 om *fire* ukers opptjeningstid.

§ 8-47 nytt fjerde ledd skal lyde:

Dersom et medlem mottar eller har mottatt sluttvederlag eller etterlønn i forbindelse med opphør av et arbeidsforhold, utvides fristen i første ledd til seks måneder. Ved utdanningspermisjon fra et arbeidsforhold i opptil ett år utvides fristen i første ledd til tolv måneder dersom utdanningen må avbrytes på grunn av sykdom.

Nåværende fjerde til sjuende ledd blir femte til åttende ledd.

§ 9-2 første ledd første punktum skal lyde:

For å få rett til stønad må medlemmet ha vært i arbeid i minst *fire* uker umiddelbart før fraværet fra arbeidet (opptjeningstid).

§ 9-8 første ledd første punktum skal lyde:

Arbeidsgiveren yter omsorgspenger etter § 9-5 første ledd dersom arbeidsforholdet har vart i minst *fire* uker (opptjeningstid).

§ 9-9 første ledd skal lyde:

Trygden yter omsorgspenger dersom arbeidstakeren har vært i arbeid eller i en likestilt situasjon (§ 9-2 jf § 8-2) i til sammen minst *fire* uker umiddelbart før fraværet, men ikke har rett til omsorgspenger fra en arbeidsgiver.

§ 10-6 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet gir forskrift om stønad etter denne paragrafen.

§ 10-8 andre ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom bedriftsinterne tiltak ikke fører frem eller medlemmet ikke har et arbeidsforhold, skal trygdekontoret så tidlig som mulig vurdere om yrkesrettet attføring bør prøves.

Nåværende fjerde punktum blir femte punktum.

§ 10-8 sjetten, sjuende og åttende ledd skal lyde:

Rehabiliteringspenger ytes *ikke* sammenhengende i mer enn 52 uker. *I særskilte tilfeller kan stønadperioden forlenges i ytterligere 52 uker. Når*

medlemmet har mottatt rehabiliteringspenger i seks måneder, skal trygdekontoret vurdere om yrkesrettet attføring bør prøves.

Ved meget alvorlige sykdomstilstander eller større skader hvor den medisinske behandlingen tar lengre tid, kan det gjøres unntak fra tidsbegrensningen i sjette ledd andre punktum.

Departementet gir forskrifter om rehabiliteringspenger etter denne paragrafen, og kan herunder bestemme i hvilke tilfeller stønadperioden kan forlenges.

§ 10-12 andre ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Dersom medlemmet mottar graderte ytelser etter kapittel 12, skal det ved gradering av ytelsen tas hensyn til allerede fastsatt uføregrad.

§ 15-6 tredje ledd skal lyde:

Stønadstiden kan utvides med opptil to år fram til barnet fyller åtte år når den enslige moren eller faren er under nødvendig utdanning eller opplæring for å bli i stand til å forsørge seg selv med eget arbeid. *Dersom den enslige moren eller faren har aleneomsorg for flere enn to barn eller fikk aleneomsorg for barn før fylte 18 år, kan stønadstiden utvides med opptil tre år.* Det gis vanligvis ikke stønad etter at yrkeskompetanse er oppnådd. Utdanningen må utgjøre minst halvparten av utdanning på full tid.

§ 15-6 femte ledd skal lyde:

Etter skilsmisse, separasjon eller samlivsbrudd mellom ugifte foreldre gis det uten hinder av aldersbegrensningen i andre ledd, overgangsstønad i opptil to år før det yngste barnet fyller ti år. *I det første året må kravene til yrkesrettet aktivitet etter § 15-8 være oppfylt, mens det andre året må benyttes til nødvendig utdanning, se tredje ledd i paragrafen her.*

§ 15-8 første ledd innledningen skal lyde:

Når det yngste barnet har fylt tre år, er det et vilkår for rett til overgangsstønad etter § 15-6 andre og åttende ledd at den enslige moren eller faren enten

§ 15-11 femte ledd skal lyde:

Stønaden er 64 prosent av utgiftene til barnetilsyn opptil de beløp som Stortinget fastsetter. Det gis ikke stønad når den pensjonsgivende inntekten er større enn seks ganger grunnbeløpet.

§ 22-12 nytt tredje ledd skal lyde:

Uførepensjon utbetales ikke for perioder hvor medlemmet har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger eller tidsbegrenset uførestønad.

Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir fjerde, femte og sjette ledd.

II

I lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten gjøres følgende endringer:

§ 7 andre ledd første punktum skal lyde:

Retten settes med tre medlemmer i saker der både et medisinsk kyndig og et attføringskyndig medlem bør delta.

§ 7 fjerde ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Når det er bestemt at en sak skal settes med sju medlemmer, skal partene straks underrettes om dette.

§ 13 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Oversendelsesbrevet skal inneholde en beskrivelse av de opplysninger ankemotparten bygger på, partenes anførsler, merknader til den ankende parts anførsler og ankemotpartens begrunnelse og påstand.

§ 13 andre ledd andre punktum oppheves.

§ 13 fjerde ledd andre punktum oppheves.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

Dersom retten finner det klart at anken ikke kan føre fram, og avgjørelsen antas ikke å få betydning utenfor den foreliggende sak, er det tilstrekkelig at kjennelsen inneholder en kort beskrivelse av hva saken gjelder og en redegjørelse for de momenter som retten har lagt avgjørende vekt på.

III

Ikrafttredelse. Overgangsbestemmelser

1. Endringene i folketrygdloven §§ 10-6 og 10-12 trer i kraft straks.
2. Endringene i folketrygdloven § 3-19 fjerde ledd, § 5-9 fjerde ledd, §§ 8-2, 8-6, 8-7, 8-18, 8-47, 9-2, 9-8, 9-9, 10-8, § 15-6 tredje og femte ledd, § 15-8 første ledd og § 22-12 trer i kraft 1. januar 2004.

Endringene i folketrygdloven §§ 8-2, 8-18, 8-47, 9-2, 9-8 og 9-9 gis virkning for stønadstilfeller som inntreffer etter ikrafttredelsesdato.

Det fastsettes forskrift om overgangsregler for løpende tilfeller til endringene i folketrygdloven § 10-8 sjette, sjuende og åttende ledd.

Endringene i folketrygdloven § 15-6 tredje og femte ledd og § 15-8 første ledd gis virkning for tilfeller der ordinær stønadstid ville ha utløpt tidligst nevnte dato.

Endringen i folketrygdloven § 3-2 fjerde og femte ledd, § 3-4 tredje ledd og § 3-26 femte ledd bokstav a trer i kraft 1. mai 2004 og får virkning for både løpende og nye pensjoner.

3. Endringene i trygderettsloven trer i kraft fra 1. januar 2004. Endringen i § 13 andre ledd andre punktum og fjerde ledd andre punktum gis virkning for alle saker som ikke er oversendt Trygde-
- retten når endringen trer i kraft. Endringene i § 7 andre ledd og § 21 tredje ledd gis virkning for alle saker som ikke er avgjort når endringene trer i kraft.

Oslo, i sosialkomiteen, den 2. desember 2003

John I. Alvheim
leder

Britt Hildeng
ordfører